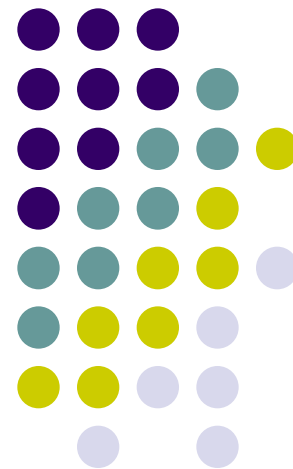

ZAKAŻENIA ROTAWIRUSAMI

**Oddział Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia
Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Lublinie**

Czym są rotawirusy?

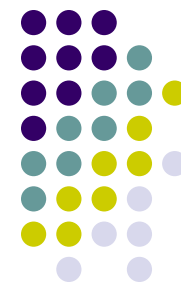
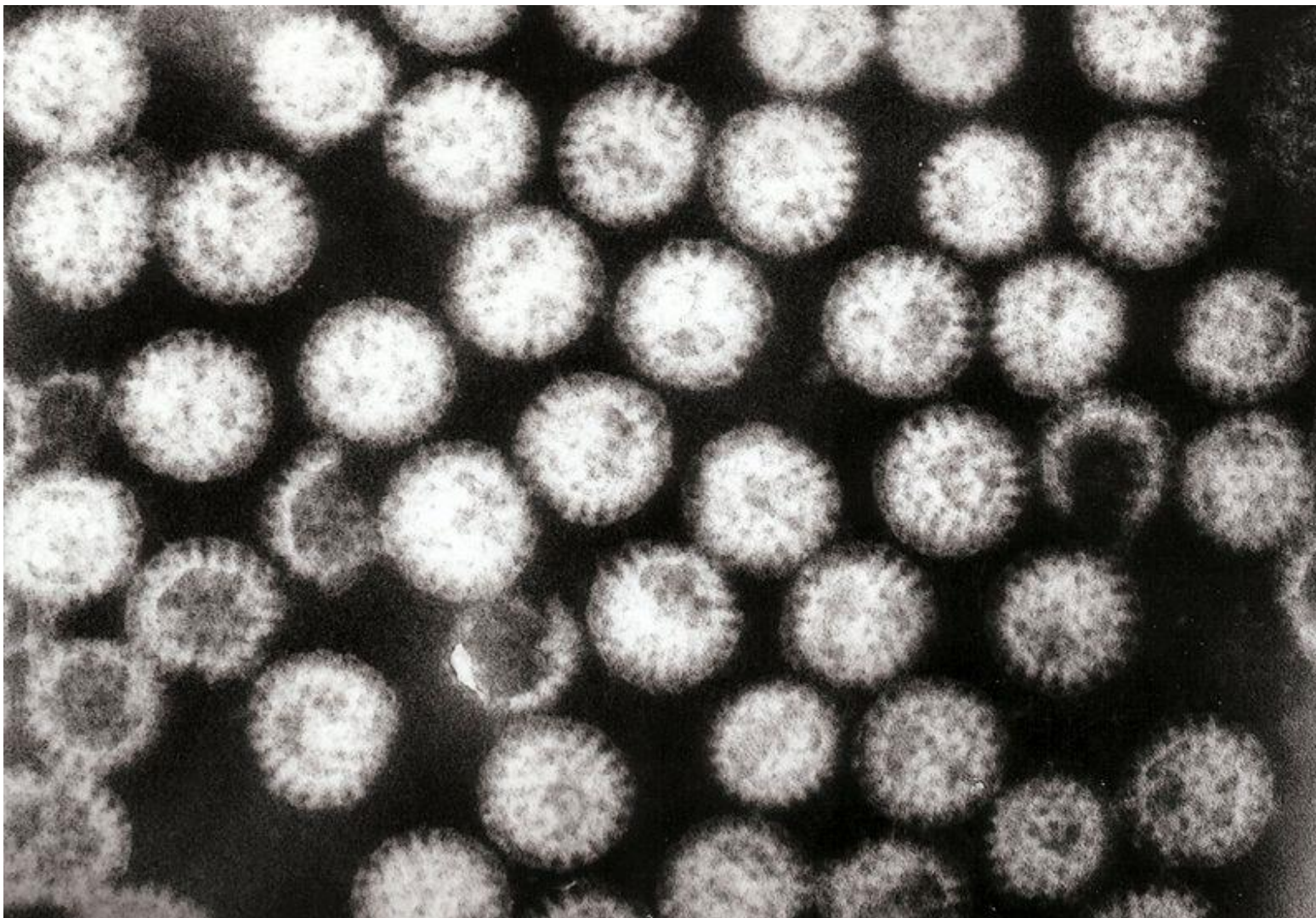

- **Rotawirusy** (łac. *rota* = koło) – grupa wirusów należących do rodziny reowirusów (*Reoviridae*), będącą najczęstszą przyczyną biegunki wśród niemowląt i dzieci.
- Prawie każde dziecko na świecie w wieku 5 lat, przeszło co najmniej jedną infekcję spowodowaną przez rotawirusy.
- Ludzki organizm wytwarza odporność po każdej infekcji wywołanej tą grupą wirusów, dlatego zakażenia rotawirusowe są rzadkie u dorosłych.
- Rotawirusy człowieka, jako przyczynę choroby występującej u ludzi, zidentyfikowała w **1973 roku** Ruth Bishop z Australii podczas badań elektronomikroskopowych bioptatu dwunastnicy i kału dzieci chorych na biegunkę.

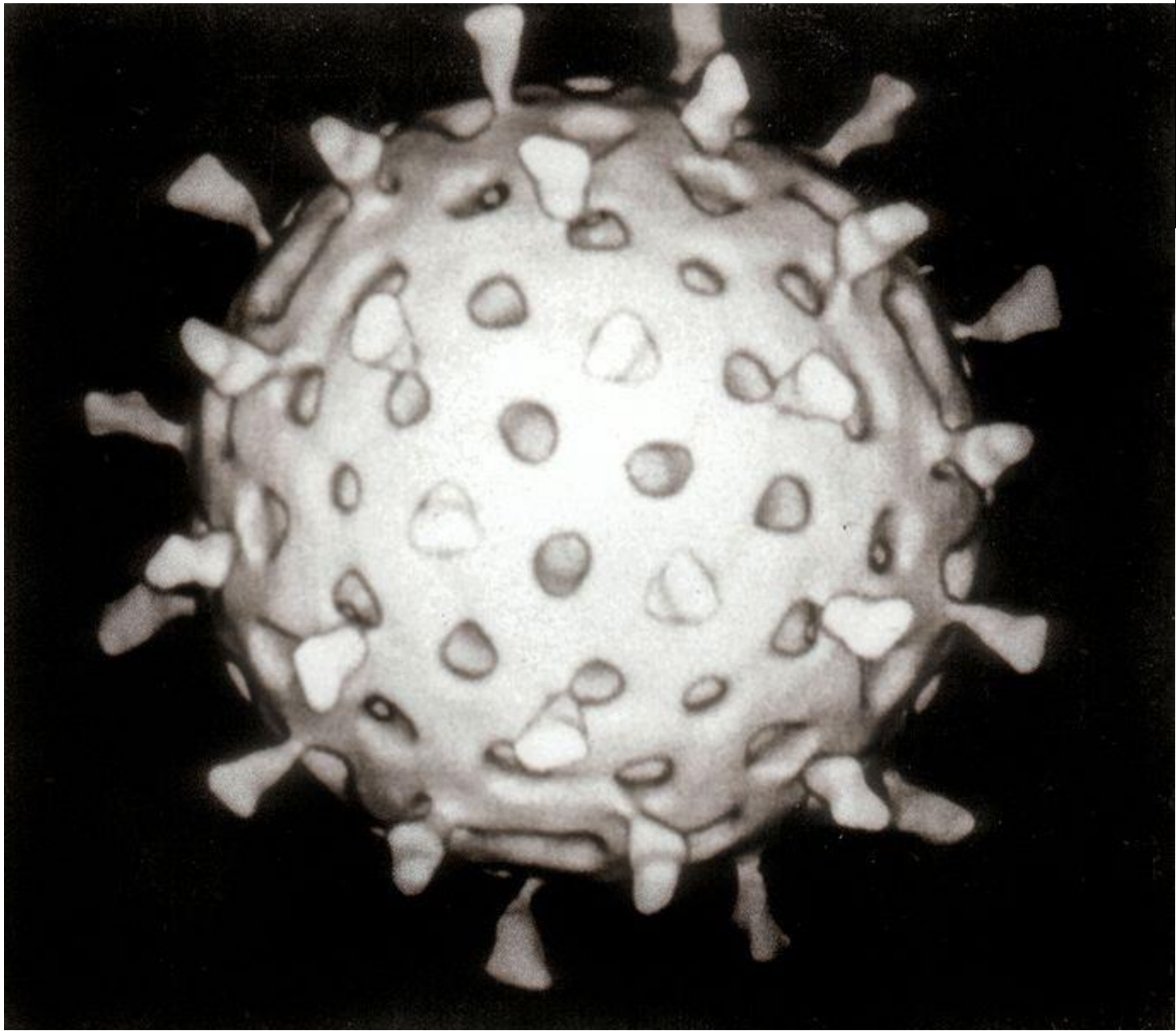
Czym są rotawirusy?

- Wyróżnia się **pięć głównych grup tego wirusa: A, B, C, D, E**, z czego trzy (**A, B i C**) są zaraźliwe dla ludzi.
Wirus z grupy A jest najbardziej powszechny i wywołuje 90% wszystkich infekcji rotawirusowych u ludzi.
- Rotawirusy, oprócz ludzi atakują również zwierzęta i są czynnikiem chorobotwórczym dla zwierząt gospodarskich.
- Charakteryzują się dużą stabilnością w środowisku zewnętrznym – **giną w temperaturze 60 st. C po 30 minutach.**

Obraz z elektronowego mikroskopu transmisyjnego pokazujący rotawirusy obecne w kale chorego dziecka

Rozprzestrzenianie się rotawirusów

- **Źródło zakażenia:** człowiek chory lub rekonwalescent.
- Wirus przenosi się przede **drogą pokarmową**, powoduje wymioty i biegunkę i jest najczęstszą przyczyną ostrej biegunki u dzieci.
- Atakuje i niszczy enterocyty wyściełające jelito cienkie, powodując **wirusowe zakażenie przewodu pokarmowego**.
- Pomimo to, że od odkrycia rotawirusów minęło prawie 40 lat i są powodem prawie 50% przypadków hospitalizacji niemowląt i dzieci z powodu biegunki, nie są one dobrze znane, szczególnie w krajach rozwijających się.

Objawy zakażenia rotawirusami

- Często są błędnie nazywane „grypą jelitową” lub „grypą żołądkową”.

Potoczna nazwa powstała prawdopodobnie dlatego, że choroba często zaczyna się podobnie jak grypa. Jednak rotawirusy nie mają nic wspólnego z wirusami grypy.

OBJAWY GRYPOPODOBNE

Objawy wirusowego zakażenia przewodu pokarmowego wywołanego przez rotawirusy:

- wymioty
- wodnista biegunka z obecnością śluzu
- niska gorączka
- czasowa nietolerancja laktozy
- przejściowe zaburzenia funkcji wątroby
- infekcja górnych dróg oddechowych (u 50% chorych)

Zakażenie może przybierać formę bezobjawową, łagodną i ostrą.

Okres wylęgania: 24 – 72 godziny (od 1 do 3 dni) - od momentu przedostania się wirusa do organizmu, do pojawienia się pierwszych objawów.

Pierwszym objawem infekcji jest podwyższona temperatura (38,5 st. C).

Potem pojawiają się gwałtowne wymioty i **biegunka, trwająca 3 - 8 dni**.

Czas trwania choroby: 4 – 10 dni (może przedłużyć się do kilku tygodni)

Wydalanie wirusa: 8 - 30 dni po ustąpieniu biegunki. Rozpoczyna się 2 dni przed wystąpieniem pierwszych objawów choroby. Rotawirusy wydalane są przez chorego z kałem w bardzo dużych ilościach. Najwięcej wirionów w stolcu pojawia się około 3 dni po wystąpieniu pierwszych dolegliwości.

Objawy zakażenia rotawirusami

Bardzo częstym i niebezpiecznym stanem towarzyszącym infekcji rotawirusowej jest **odwodnienie**, które jest główną przyczyną przypadków śmiertelnych.

Przy oznakach znacznego odwodnienia, należy niezwłocznie zadzwonić do pediatry lub udać się na pogotowie – być może będzie trzeba nawodnić organizm kroplówką w szpitalu.

Niepokojące objawy odwodnienia obejmują:

- ospałość lub trudność w dobudzeniu dziecka
- zapadnięte ciemiączko
- zapadnięte oczy
- płacz bez łez
- rzadkie oddawanie moczu albo stale sucha pielucha,
- przyspieszone bicie serca

Objawy zakażenia rotawirusami

Infekcje spowodowane przez **rotawirus typu A** mogą pojawiać się przez całe życie. Pierwsza infekcja powoduje objawy, lecz potem organizm wytwarza odporność, i każde kolejne infekcje zazwyczaj przechodzą bezobjawowo lub bardzo łagodnie.

Najwięcej infekcji rotawirusowych z objawami występuje u dzieci poniżej 2 lat, i liczba ta stopniowo zmniejsza się aż do wieku 45 lat.

Objawy zakażenia rotawirusami

Infekcje u niemowląt choć częste, zwykle przechodzą bezobjawowo lub w łagodnej postaci. Najpoważniejsze dolegliwości występują u **dzieci w wieku od 6 m-cy do 2 lat**, osób w podeszłym wieku (po 65 roku życia) oraz u ludzi cierpiących na niedobór odporności.

Przebycie zakażenia rotawirusem powoduje powstanie w błonie śluzowej przewodu pokarmowego swoistych przeciwciał klasy IgA (**odporność nabyta w dzieciństwie**). Przeciwciała te chronią przed ponownym zakażeniem tym samym typem serologicznym wirusa. Możliwe są jednak zachorowania powtórne spowodowane innymi typami wirusa. Zachorowania te mają łagodniejszy przebieg.

Rozpoznanie

Diagnozę infekcji rotawirusowej zwykle poprzedza rozpoznanie grypy żołądkowej powodującej biegunkę.

Większość dzieci przyjętych do szpitala z powodu grypy żołądkowej jest poddawana **badaniu na obecność rotawirusa typu A**.

Wykrycie rotawirusów typu A polega na wykryciu antygenów i odbywa się poprzez **badanie kału chorego**, przy pomocy **testu immunoenzymatycznego**.

Rozprzestrzenianie się rotawirusów

- Wirusy najszybciej rozprzestrzeniają się w **dużych skupiskach**, np. w przedszkolach, żłobkach (bliski kontakt), a także pomiędzy członkami najbliższej rodziny.
- Niemowlęta karmione piersią są chronione przed zakażeniem przez **przeciwciała zawarte w mleku matki**. Rotawirusy są jednak tak rozpowszechnione, że zakażą się nimi 95% dzieci przed ukończeniem 5 roku życia.
- Najciężej i najczęściej chorują **dzieci w wieku od 3 miesięcy do 3 lat**. U niemowląt bardzo często konieczny jest wtedy kilkudniowy pobyt w szpitalu.

Źródła zakażenia

Rotawirusy są przenoszone drogą pokarmową lub kropelkową:

- Bezpośredni kontakt z zakażoną osobą lub jej wydalinami (na przedmiotach: zabawki, klamki, bielizna, meble, zanieczyszczone ręce).
- Spożycie pokarmu zanieczyszczonego kałem osoby chorej.
- Spożycie wody zanieczyszczonej rotawirusami.
- Spożycie produktów, które nie wymagają obróbki cieplnej, takich jak sałatki, owoce, przystawki.
- Wdychanie cząstek wirusa unoszących się w powietrzu (powstałych np. z wymiocin osoby chorej).
- Kontakt z wydzieliną dróg oddechowych osoby zakażonej.

Leczenie

- Brak swoistego leczenia zakażeń rotawirusowych. W łagodnej postaci wystarczy doustne uzupełnianie płynów. Małe dzieci oraz osoby z upośledzoną odpornością wymagają na ogół hospitalizacji i dożylnego podawania płynów i elektrolitów.
- Dla starszych dzieci i dorosłych choroba nie jest niebezpieczna, choć uciążliwa. Nie wymaga specjalnego leczenia, chory musi jedynie pić dużo płynów (aby zapobiec odwodnieniu) czasem pomocny jest gastrolit celem uzupełnienia elektrolitów.
- W leczeniu choroby pomaga także spożywanie jogurtu.
- Obecnie jedynym sposobem zapobiegania zakażeniom wywołanym przez rotawirusy jest **przestrzeganie higieny.**

Profilaktyka

Ważne dla zapobiegania infekcji jest:

- Mycie rąk, szczególnie po każdym wyjściu z toalety;
- Odkazanie muszli sedesu i nocników preparatami zawierającymi związki chloru (podchloryn sodu);
- Odkazanie powierzchni mebli, zabawek, klamek itp.;
- Stosowanie pieluszek jednorazowych lub wielorazowych wygotowywanych;
- Mycie owoców i warzyw;
- Picie wyłącznie przegotowanej wody;
- Zapobieganie wkładaniu przez dziecko do buzi brudnych rąk i przedmiotów;
- Długie karmienie piersią;
- Uczenie dziecka od najmłodszych lat nawyków higienicznych.

Statystyki

Z powodu infekcji rotawirusami:

- **Ponad 450 000 dzieci poniżej 5. roku życia** co roku umiera
- **Ponad 2 miliony** jest poważnie chora.

Większość z nich pochodzi z krajów rozwijających się.

- Kampanie walczące o zmniejszenie zachorowań na rotawirusy i ich skutków, promują **szczepionki przeciw rotawirusom dla dzieci zdrowych, oraz doustne uzupełnianie płynów ustrojowych dla dzieci już zarażonych.**
- W krajach, w których szczepienia przeciwko rotawirusom zostały wprowadzone do kalendarza szczepień, zauważa się spadek występowania infekcji spowodowanych tym wirusem.

Szczepienia

- W 2006 roku wprowadzono dwie szczepionki przeciwko infekcji rotawirusowej, dla których badania wykazały, że są bezpieczne i skuteczne w leczeniu dzieci:
Rotarix firmy GlaxoSmithKline (2 dawki)
RotaTeq firmy Merck (3 dawki).
  - Obie szczepionki są **przyjmowane doustnie** - zawierają nieaktywny wirus.
  - Podawane powinny być **między 6 a 24 tygodniem życia niemowlęcia**.
  - Konieczne są 2 dawki (lub 3 dawki) podane przez lekarza (cena 2 x 300 zł – rodzice muszą wcześniej kupić preparat). Przerwa między dawkami **minimum 4 tygodnie**.
- Nie szczepimy dzieci, które ukończyły 32 tydzień życia.

Szczepienia

Dziękujemy za uwagę.